

***Vår reise med «Hurtigruten»
Bergen – Kirkenes – Bergen***

***Dag 4 – 2014-05-13
Polarsirkelen – Trollfjorden***

| i

Indre Kvarøy

ligger i Lurøy kommune i Nordland.

Indre Kvarøy ble anløpssted for de gjennomgående kyst-ruter alt i 1860, da anløpet ble flyttet hit fra *Anklakken* vest om *Kvarøy*. Stedet har en ideell beliggenhet i forhold til skipsleia. Dette har gjort *Indre Kvarøy* til et sentralt omlastingssted og trafikknutepunkt for Nordre Helgeland.

Fra 1893 begynte hurtigruten å anløpe *Indre Kvarøy* noe som varte ved helt fram til 1953.

Hestmona.

Øy i Lurøy og Rødøy kommuner i Nordland. I nord og øst er den flat og myrlendt.

Polarsirkelen går over nordre del av øya.

Fjellet ***Hestmonkallen*** ligger i sørvest og når 571 m.o.h. Det er ofte (feilaktig) kalt ***Hestmannen*** og øya ***Hestmannøy***. Navnemisforståelsen har gitt grunnlag for det velkjente sagnet om ***Hestmannen*** som skjøt etter rivalen sin i kampen om ***Lekamøya***, men bommet og laget hull i ***Torghatten***.

Melfjorden.

Her, like syd for polarsirkelen, skjærer ***Melfjorden*** seg 30 km inn i landet.

I bakgrunnen hever ***Svartisen*** seg mot himmelen.

Polarsirkelen - 66.33 N

Polarsirkelen passerer ved 9 tiden om morgenen på syd, og ved 7 tiden på nord. En globus er satt opp på øya Vikingen der "sirkelen" går. Syd for Polarsirkelen kan en ikke se midnattsol, og vinterstid er det bare mørketid nord for denne breddegraden.

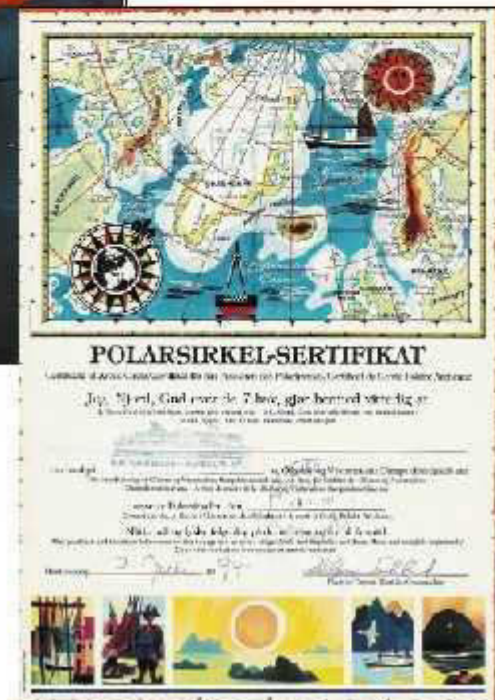
Polarsirkelen passerer ved øya Vikingen. Ny globus kom i september 2006 etter at den gamle ble tatt av stormen "Narve".

For rundreise-passasjerer er det "dåp" (isbiter ned i ryggen) etter passering av Polarsirkelen. Polarsirkel-sertifikat deles ut av kapteinen.

Tips: Sørg for åpning i klærne slik at isbitene renner ut!

Polarsirkelen.

På den lille holmen

– «***Vikingen***» –

like vest for leden er det bygd
en globus som markerer
polarsirkelen.

Av Norges befolkning bor ca.
400.000 nord for polarsirke-
len.

Polarsirkelen (forts.).

En sirkel rundt jordkloden ved $66^{\circ} 33'$ nord som markerer det sydligste punkt hvor *Midnattssolen* omkring Midtsommeraften skinner 24 timer i døgnet.

Solverv.

De to tidspunkter i løpet av et år da Solen befinner seg høyest over (*sommersolverv*) og lavest under (*vintersolverv*) himmelens ekvator, dvs. har sin største positive, henholdsvis negative, *deklinasjon*. Dette inntreffer 21. eller 22. juni og 21. eller 22. desember.

Mot *Svartisen*
fra *MS Nordkapp*
sør for øya *Skjerpa*.

Se *MS Nordkapp*'s posisjon
oppe til venstre
I kartet på neste bilde.

Svartisen

ligger i kommunene Saltdal, Rana, Rødøy, Meløy og Beiarn, alle i Nordland. En av brearmene, **Engabréen** (se pil på kartet), var under **Den lille istiden** på havsnivå og er nå Fastland-Europas lavestliggende bre, bare 7 m.o.h. (2004).

Svartisen er en del av **Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark**. Smeltevann fra bréen blir samlet opp av flere tunneler og benyttet til kraftproduksjon.

Utsikt inn *Glomfjorden* mot
tettstedet *Glomfjord*.

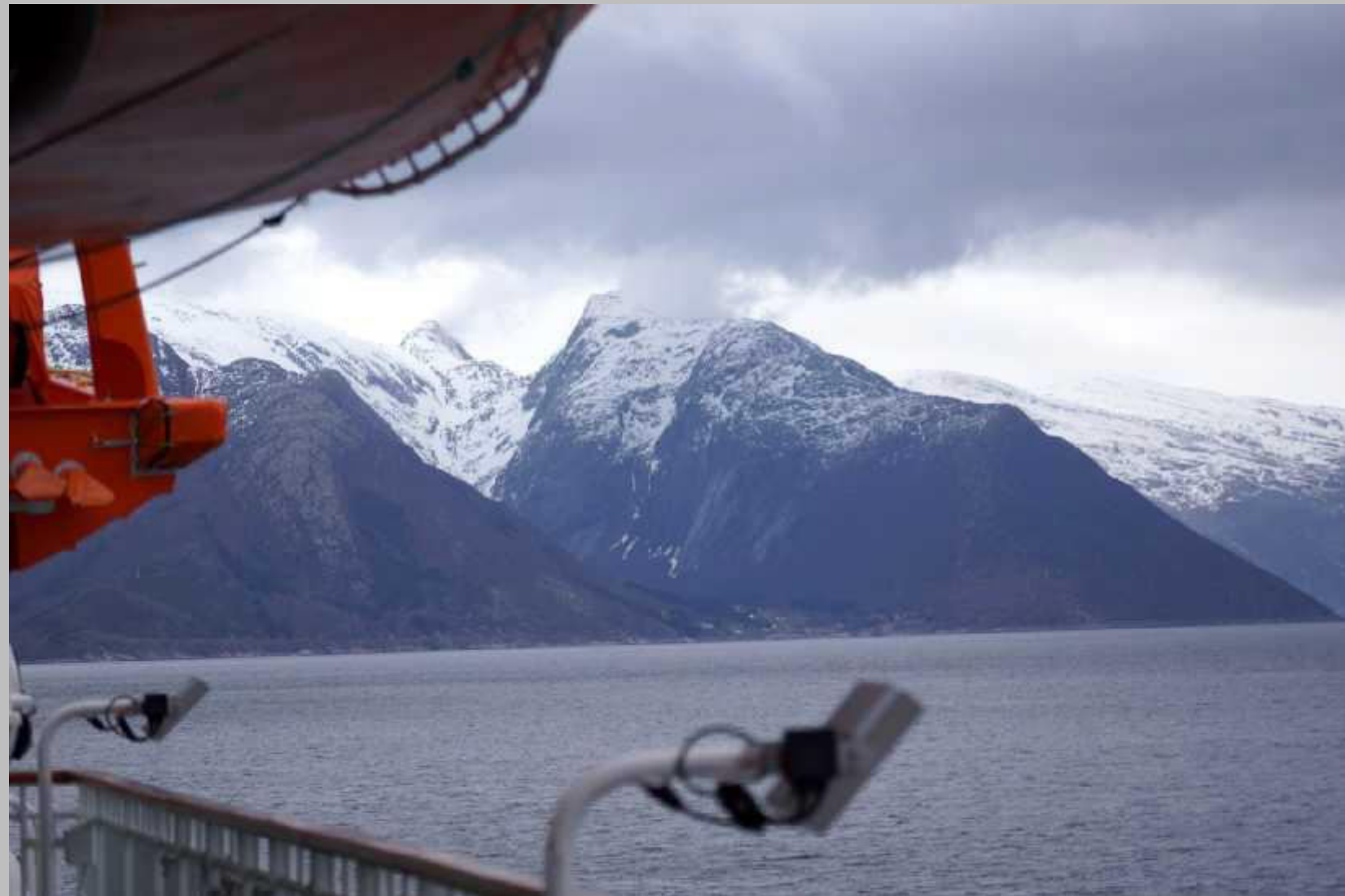

På vei mot *Ørnes*.

Fra *Eidet* mellom Mesøy og fastlandet mot *Glombréen*.

Glombréen er en ca. 8 km² stor bre på grensen mellom Meløy og Gildeskål kommuner i Nordland, like nord for tettstedet Glomfjord. Høyeste topp er *Istinden*, 1.194 m.o.h., som ligger på nordvestsiden av bréen.

Glombréen er en kåpebre uten egentlige utløpere.

Ørnes

S: 07.00 - 07.15

N: 09.15 - 09.30

På 1700 og 1800 tallet var Ørnes et viktig handelssted, men er nå knutepunkt for lokale hurtigbåter. Det er kun kort opphold.

Ørnes kai.

Ørnes.

Tettsted og administrasjonssenter i Meløy kommune i Nordland. Det har 1.661 innbyggere (2013), og ligger nord for innløpet til *Glomfjorden*.

Ørnes var opprinnelig en husmannsplass. I 1794 fikk *Elling Pedersen* bevilling til å drive et gjestgiveri på stedet. Dette ble begynnelsen til det som senere skulle bli *Ørnes handelssted*. Pedersen var av slekten **Benkestok** og ble selv boende på Meløy og drev handelsstedet derfra.

Høgnakken, 1.045 m.o.h.,

i Gildeskål kommune
i Nordland.

Høgnakken
til venstre for Storvika.

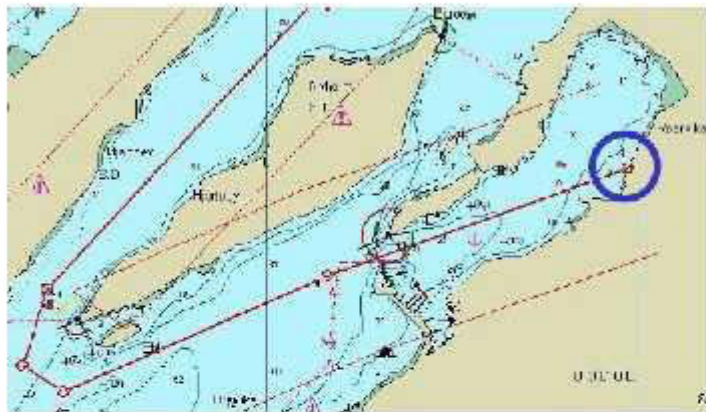
Bodø

S: 02.30 - 04.15

N: 12.30 - 15.00

På sydgående kommer du til Bodø ca kl 01.30 om natta. Men dersom du skulle komme hit på nordgående, har du god tid til et besøk i byen mellom 12.30 og 15.00.

Innsailing til Bodø havn.

På dagtid kan du besøke "Glasshuset" gågate.

I **Bodø** havn,

hvor vi i 1994 – sammen med *Svein-Harald* – kjøpte reker som vi nøt til en kald pils på brygga.

Rekene var klart billigere den gang!

Klar til avreise mot *Lofoten!*

WEB-kamera ombord i
MS Nordkapp.

Det følger reisen over
Vestfjorden mot ***Stamsund.***

Det er fasinerende å se hvor-
dan ***Lofotveggen*** reiser seg i
det fjerne!

Vestfjorden er en bred, åpen, nordøstgående fjord eller et havstykke mellom **Lofoten** og **Salten** i Nordland; 155 km lang, regnet fra *Værøy* i vest til *Barøy fyr* ved innløpet til **Ofotfjorden** i nordøst. Bredden i munningen er ca. 80 km. Den smalner jevnt av mot nordøst. Mot øst trenger seg tallrike lange og krokete fjorder inn mellom **Saltens** høye, bratte fjell. I vest dominerer fjellene i **Lofoten** som stiger bratt opp fra fjorden (*Lofotveggen*).

Lofotfisket foregår på Vestfjorden. **Hurtigruten** krysser fjorden mellom *Bodø* og *Stamsund*.

Lofoten (nordsamisk: *Lofuoh-ta* eller *Váhki*) er en øygruppe i Nordland fylke som ligger på 67. og 68. breddegrad. Øygruppas samlede areal er 1.226 km². Navnet er en moderne form av **Lofotr**, som er det gamle navnet på **Vestvågøy**.

Lofoten omkranses av **Vestfjorden** på innsiden mellom fastlandet og øygruppen, og **Norskehavet** på utsiden.

Norskehavet er ett av verdens rikeste områder for fisk, sjøfugl og marine pattedyr. Det er derfor ikke så rart at navnet **Lofoten** assosieres til mektig natur, rent vann, ren luft og eventyrlig fiske.

Lofoten er kjent for sin slående skjønnhet, storslåtte og særegne natur med bratte fjell og høye tinder, skummende hav og lune vik, vakre strender og store uberørte landområder, barskt og skiftende vær. De taggete fjellformasjonene, den værbitte kystlinjen, de gamle fiskeritradisjonene og det magiske lyset – Lofotens ekstreme elementer er selve essensen av norsk natur.

Lofotryggen,

fjellrekken ved *Vestfjorden* som dekker det meste av ***Lofoten*** og ***Vesterålen***. Den er en 160 km lang og opptil 800 m høy ***horst*** fra jura- til begynnelsen av kritt-tiden.

En ***horst*** (tysk) er en relativt hevet del av jordskorpen mellom to nedsunkne partier. Typiske horster er bl.a. Harzen og de skånske og hallandske åsene Hallandsåsen, Kullen og Romeleåsen.

Lofotveggen

er den loddrette fjellsiden som skiller ***Lofotryggen*** fra ***Vestfjorden*** i Nordland.

Fjellene langs Lofoten kalles gjerne ***Lofotveggen***, fordi det på avstand kan se ut som en sammenhengende vegg.

Vi nærmer oss **Stamsund** på
Vestvågøy i Lofoten.

Stamsund

S: 22.00 - 22.30

N: 19.00 - 19.30

På kaia i Stamsund er det et karakteristisk havnebygg fra storhetstiden til væreier J. M. Johansen. Du har ca ½ time her, og rekker en spasertur til havna der fiskebåtene ligger. På veien passerer du et lite museum med effekter fra 2. verdenskrig.

Vestvågøy

er ei øy og en kommune i Lofoten. Det meste av kommunen utgjøres av Vestvågøy, som før bar navnet

Lofotr, opphavet til Lofoten.

Vestvågøy er Lofotens mest folkerike kommune med sine 10.710 innbyggere (2008). Kommunens administrasjonssenter er tettstedet Leknes.

Stamsund ligger inne i en bukt.

Mange tar med bilen på hurtigruten over Vestfjorden til Bodø.

De som har vært med på busstur fra Svolvær, kommer ombord igjen her.

Stamsund

er et tettsted i ***Vestvågøy*** kommune med 1.023 innbyggere (2013). Det er et av de sentrale steder på *Vestvågøy* med daglige anløp av hurtigruta.

Stamsund er et viktig fiskevær med *Aker Seafoods*, *J.M. Johansen A/S* og *Nordland Havfiske A/S* som viktigste bedrifter. *Nordland Havfiske A/S* er det *største trålselskapet* i Nord-Norge.

Stamsund.

Rorbuene i fiskeværet var opprinnelig bygd som sesongboliger for fiskere som deltok i *lofotfisket*, i dag utleies rorbuene til turister, og virksomheten kalles *rorbuturisme*.

Utseilingen fra ***Stamsund***
er vakker.

Henningsvær ligger på sørspissen av **Austvågøy** i Lofoten.

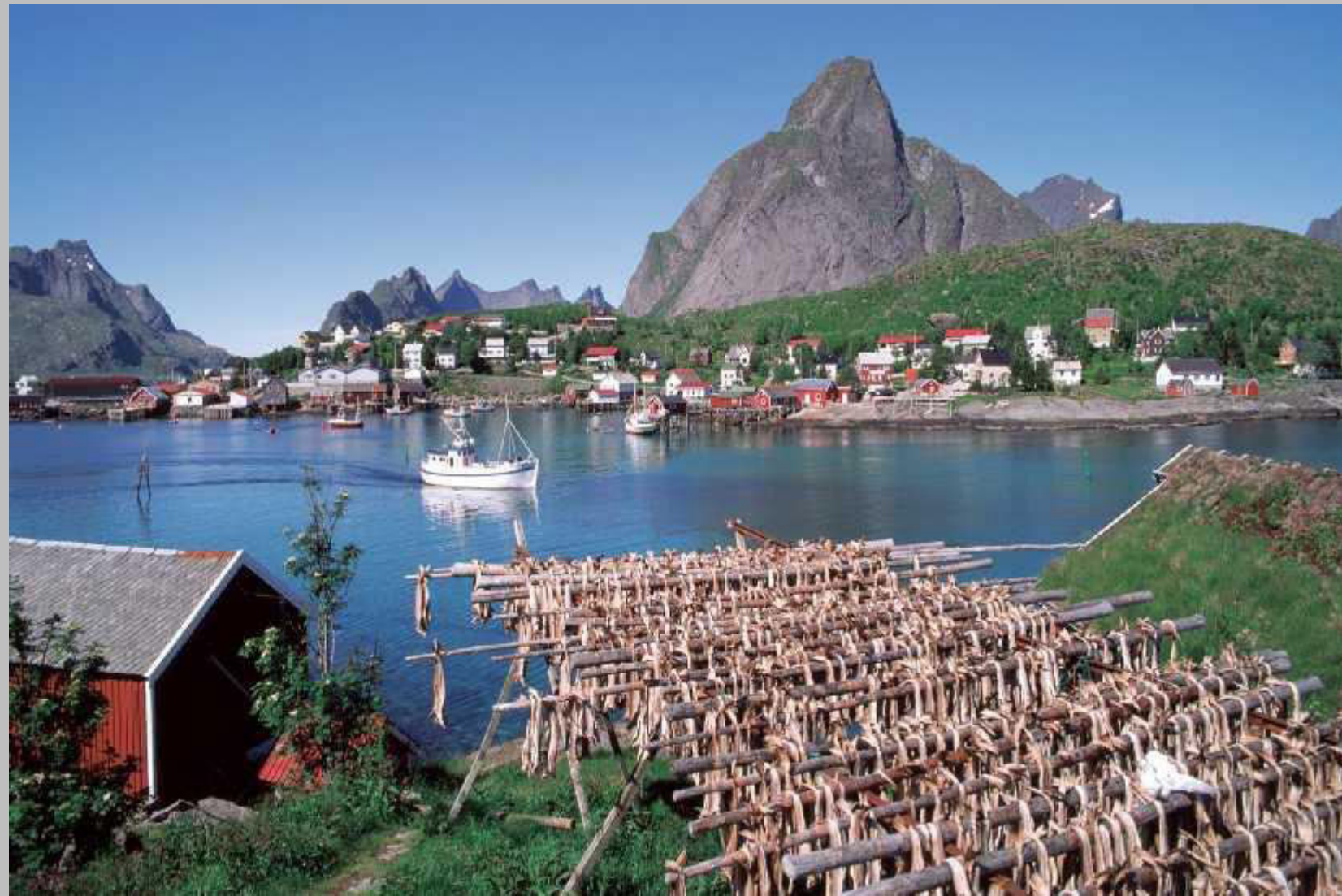
Fiskeværret ble i hovedsak befolket i løpet av 1700-tallet. Stedet må også ha vært betydningsfullt i tidligere tider; en av Norges **eldste ski** er funnet i ei myr ved *Henningsvær*. Den er C-14-datert til å være omkring 2.000 år gammel.

Etter flere tidligere væreiere kjøpte *Henrik Drejer* Henningsvær for 6.000 speciedaler i 1842. Under hans ledelse befestet stedet sin posisjon som Lofotens viktigste fiskevær.

Skrova er et øyvær i Vestfjorden, ca. åtte km sørøst for **Svolvær**. Øygruppa har et samlet areal på 3,83 km² med *Storskrova*, *Heimskrova* og *Nautøya* som de største øyene. Deres høyeste punkt er *Skrovafjellet* (281 m.o.h.) på Storskrova.

Fiskeværret Skrova ligger på nordvestsiden av øygruppa, konsentrert rundt sundet *Skrovkeila*. Det har 190 innbyggere (2013), i hovedsak bosatt på *Heimskrova*. *Storskrova* og fire andre holmer er forbundet med *Heimskrova* via moloer og ei bru. Det er kjent for sin tilknytning til **Lofotfisket** og **hvalfangsten**.

Skrova fyr ligger på den lille *Saltværsøya* ved Skrova. Fyret ble bygd i 1922. Før det faste fyret ble bygd, hadde et mindre fiskefyr stått på *Skjåholmen*. **Skrova fyr** var et av de siste fyrene i Norge som ble avfolket. Det ble automatisert og avbemannet i 2005. Fyret har et støpejernstårn på 24,5 meter.

Den tidligere ishavsskipperen og oppdageren *Elling Carlsen* var fyrvokter på Skrova fyr fra 1879 til 1894.

Svolvær

S: 18.30 - 20.30

N: 21.00 - 22.00

På sørgående ligger skipet ved kai i 2 timer, og god tid til tur på land og i byen. Lofotmuseet og "Magic Ice" ligger rett i nærheten av kaia.

Innseiling mot Svolvær en fin vinterdag.

Svolvær havn en kveld i slutten av mars.

Havfruen ved innløpet til Svolvær.

"Anker Brygge" med hotell og rorbuer.

Utsikt mot **Svolvær** fra **Fløya**
med **Svolværgeita**
i forgrunnen til høyre.

Svolværgeita (325 m.o.h.) er
det mest kjente symbolet på
Lofoten og **Svolvær**.

Geita ble først besteget i
1910.

Den er et yndet sted for
fjellklatrere. Opp gjennom
årene har klutrere fra hele
verden vært der og **hoppet
mellom hornene!**

Det viser seg at det – til tross
for steinblokka som falt ned i
2007 – fortsatt er mulig å
hoppe mellom hornene.

En luftig Lofot-opplevelse.

Svolværgeita – en klippe med to karakteristiske «*geitehorn*» – er et utspring på fjellet ***Fløya*** (590 m.o.h.) som ligger like ved sentrum av ***Svolvær***.

Lofotposten 30. april 2007:

«Siste sprang kan være foretatt mellom hornene. Svolværgeita er blitt et farlig objekt å klatre på, mener klattermiljøet.

I løpet av de siste ukene har en stor steinblokk i lillehornet falt ut.

Det er partiet man lander på når man hopper fra storhornet og ned på lillehornet, som nå er borte vekk.»

Tørrfisk er usaltet, vindtørket fisk. Råstoffet er torsk, sei, lange, brosme og hyse (kolje). **Tørrfisk** tilvirkes tradisjonelt på en av to måter. Etter at hode og innvoller er fjernet blir den enten hengt opp og tørket til såkalt **stokkfisk** eller **rundfisk**, eller den blir, før den blir hengt opp, flekket etter hele lengden slik at den bare henger sammen ved haleroten. Dette kalles rotskjæring og produktet **rotskjær** eller råskjær.

Tørrfisk er et av våre eldste fiskeprodukter og har hatt stor betydning for virksomheten i kystdistriktene, spesielt i Nord-Norge. De viktigste eksportmarkedene er *Italia, Sverige, USA og Nigeria*.

Ingen grunn til å klage på
utsikten mot *Lofotveggen* fra
vår lugar!

I **Øyhellsundet** på vei mot Trollfjorden.

Et sund i Vågan kommune mellom **Austvågøy** i vest og **Store Molla** i øst.

Sundet er i underkant av 12 km langt og går fra holmen *Barden* og *Kjepsøya* i sør til *Steinneset* og *Banholmen* i nord. **Raftsundet** fortsetter nordover mens **Høla**, som er en del av *Vestfjorden*, ligger i sør. De nordlige deler av sundet er meget grunne, spesielt ved *Reknesrabben*, og er uegnet for skipstrafikk.

Trollfjorden

Fjorden er berømt for Trollfjordslaget i 1880 mellom små robåter og dampdrevne fiskebåter. Årsaken var at dampbåtene hadde stengt inne store mengder fisk i fjorden, og sperret tilgangen for de små båtene.

Maleri av Trollfjordslaget ombord på MS Richard With.

Det ser smalt ut, men fjorden er 100m bred og skipet ca 20m.

Trollfjorden innløp. Vinterstid går ikke skipene inn på grunn av rasfare fra de bratte fjellene.

Trangt å snu innerst.

Tørrfisk utstilt på soldekk.

Noe å varme seg på mens vi nærmer oss *Trollfjorden*.

Vi passerer et dypt dalføre som leder inn mot *Trolltindan* (1.045 m.o.h.) syd for *Trollfjordvatnet* kort tid før vi kommer fram til
Trollfjorden.

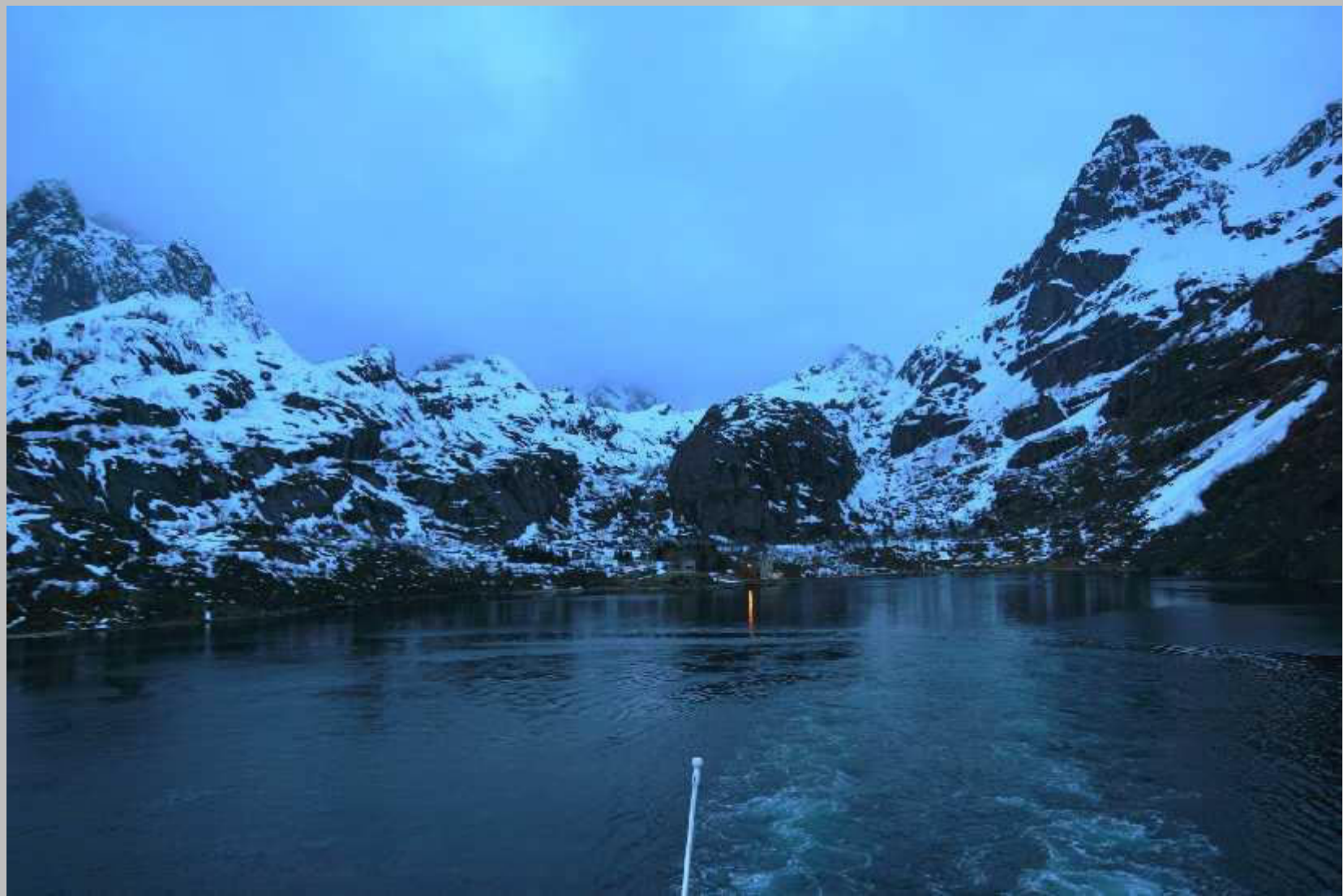
Trollfjorden er 2 km lang og bare 100 m bred ved munningen på vestsiden av **Raft-sundet**. Her er det lett å sette fantasien i sving. På sørsiden står *Trolltindan* 1.045-1.084 m.o.h. og truer med steinsprang ned de stupbratte fjellsidene. Og på nordsiden går *Blåfjellet* opp i 998 m.o.h. I vest ligger *Trollfjordvatnet* 162 m.o.h. med isklumper selv om sommeren.

Trollfjorden besøkes daglig av Hurtigruten i nord- og sør-gående rute. Hurtigruteskipet «**MS Trollfjord**» er oppkalt etter fjorden.

Knapt noe sted i **Vesterålen** har vært så gjennomfotografert, filmet og malt som dette 2 km lange øksehugget i den vestre tinderekken i **Raftsundet**. Når man opplever den, forstår man hvorfor; den er trolsk, trang og ustyrtelig vakker – et trekkplaster uten sidestykke i et område som opplevde turisme nesten før begrepet ble kjent.

Nærmere de *norske troll* kan ikke Hurtigruten komme. Men vi kan ta det med ro. Kapteinen vet hvordan han skal komme ut igjen. Han vet også at trollene sover i ytterligere 1.000 år før de våkner etter middagsluren og kaster stein etter båten.

